

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: سنجش و اندازه‌گیری	دوره تحصیلی: دکتری تخصصی	عنوان درس: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی
پیش‌نیاز: ندارد		تعداد واحد: ۱ نظری: ۰ عملی: ۱

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی، با الگوها و رویکردهای مختلف ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی آشنا شده و توانمندی لازم برای استفاده از این الگوها و رویکردها را با انجام کارهای عملی بدست آورند. همچنین نسبت به مراحل و عناصر یک طرح ارزشیابی آشنایی پیدا خواهند نمود و در انتها، هر کدام یک پروپوزال ارزشیابی یکی از عناصر نظام آموزشی را تنظیم و ارائه خواهند نمود.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانگرهای ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

- فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌های فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند. پس از آشنایی با مبانی، اصول و انواع رویکردها و الگوهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی، آنان ملزم به تهیه و تولید یک پروپوزال ارزشیابی برنامه یا موسسه با موضوعی اصیل و در مدت زمان مناسب خواهند بود. در صورتیکه بتوانند کارهای میدانی خود را در قالب مقاله علمی با کیفیتی آماده نمایند، از امتیاز ویژه‌ای نیز بهره‌مند خواهند شد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث؛ فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منابع درس:

- Payne, D. A., (2015). Applied Educational Assessment. Thomson Learningwadswordh.
- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. (2012). Evaluation, Theory, Models and Application. Jossey-Bass Willy.
- Gertler, P.J., Martinez, S., Premand, P., Rawlings, L.B., & Vermeersch, C. M. J. (2016). Impact Evaluation in Practice. Second Edition. World Bank Publications.
- سیف، علی اکبر (۱۳۸۶) اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، تهران، نشر روان
- بازرگان، عباس (۱۳۹۶). ارزشیابی آموزشی. تهران: سمت
- ابوالعالی، بهزاد (۱۳۹۵). مدیریت عملکرد: راهنمای مدیران برای ارزیابی و بهبود عملکرد کارکنان. ناشر: سازمان مدیریت صنعتی.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

- مفاهیم اساسی مرتبط با اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی چیست؟
- فلسفه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی و اقدامات مرتبط با آن (چرا باید ارزیابی کنیم)
- چه موقع باید ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی انجام شود؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل / حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- انواع مقایسه (فرد با خودش / با استاندارد / با معیارهای تدوین شده توسط موسسه / با هم‌گروهی‌هایش (هنجار) / ارزشیابی ملاک مرجع - ارزشیابی هنجار مرجع)
- در چه مکان‌ها یا شرایطی باید ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی صورت پذیرد (رعایت شرایط ارزشیابی برای جلوگیری از عدم دقت)
- مجریان ارزشیابی پیشرفت تحصیلی چه کسانی باید باشند؟ (همه اعضاء برنامه، بیرونی، ترکیبی)
- ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظام‌های آموزشی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزیابی چگونه است)

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

- معرفی نمونه های عملی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظامهای آموزشی مبتنی بر الگوهای موجود
 - آشنایی با روان‌سنجی از منظر قرآن کریم
 - آشنایی با انواع رویکرد و الگوهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظامهای آموزشی
 - سنجش اصیل (authentic assessment)
 - آزمونهای عملکردی (performance tests)
 - پوشه کار (portfolio)
 - ارزشیابی کاذب (pseudo evaluation)
 - سنجش به عنوان یادگیری (assessment as learning)
 - ارزشیابی پیامد
 - سنجش کلاسی و مفاهیم مرتبط با آن
 - ارزشیابی ملاکی
 - ارزشیابی هنجاری
 - عدالت آزمون و نحوه تحقق آن
 - آشنایی با آزمون‌های بین‌المللی تیمز، پرلز، نیپ
 - مقایسه ویژگی‌های نظام‌های سنجش در کشورهای پیشگام
 - تحلیل مولفه‌های کیفیت نظام سنجش پیشرفت تحصیلی در OECD
 - آسیب‌شناسی نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در ایران (پیش از دانشگاه و در دانشگاه)
 - آشنایی با استانداردهای ارزشیابی در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نظامهای آموزشی نظیر استاندارد اکرز
 - بررسی عملکرد دانش‌آموزان ایرانی در آزمون‌های بین‌المللی پیشرفت تحصیلی
 - مخاطرات و چالش‌های الگوی موسوم به ارزشیابی توصیفی
 - تعریف کیفیت از منظرهای مختلف و نحوه اندازه‌گیری آن
 - نقش استانداردها در ارزشیابی و نحوه تدوین آنها/ موسسات مرتبط و...
- جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی	
مدرس: دکتر کیوان صالحی	دکتری سنجش آموزش
عنوان درس: ارزشیابی موسسه‌ها و برنامه‌ها	دوره تحصیلی: دکتری تخصصی رشته تحصیلی: سنجش و اندازه‌گیری
تعداد واحد: ۳ نظری: ۲ عملی: ۰	پیش‌نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری ارزشیابی آموزشی موسسات و برنامه‌ها، با الگوها و رویکردهای مختلف ارزشیابی موسسات و برنامه‌ها آشنا شده و توانمندی لازم برای استفاده از این الگوها و رویکردها را با انجام کارهای عملی بدست خواهند آورد. همچنین نسبت به مراحل و عناصر یک طرح ارزشیابی آشنایی پیدا خواهند نمود و در انتها، هر کدام یک پروپوزال ارزشیابی را تنظیم و ارائه خواهند نمود.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)
- ✓ تهیه پروپوزال اولیه در موضوع منتخب‌شان

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌ای فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصصی خواهد یافت.

منابع درس:

- ۱) بازرگان، عباس. (۱۳۹۶). ارزشیابی آموزشی. تهران: سمت
- ۲) برنیان، جان؛ شاه، تارلا. (۱۳۹۰). مدیریت کیفیت در آموزش عالی، چشم‌انداز بین‌المللی به سنجش و تغییر سازمانی (ترجمه کیوان صالحی؛ حسن رضا زین‌آبادی؛ کوروش پرنده). تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- ابوالعالی، بهزاد (۱۳۹۵). مدیریت عملکرد: راهنمای مدیران برای ارزیابی و بهبود عملکرد کارکنان. ناشر: سازمان مدیریت صنعتی.
- فتحی واجارگاه، کورش (۱۳۹۵). ارزشیابی اثربخشی دوره‌های آموزشی. تهران: آبیژ.

- Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. (2012). Evaluation, Theory, Models and Application. Jossey-Bass Willy.
- Dean T. Spaulding. (2013). Program Evaluation in Practice: Core Concepts & Examples for Discussion & Analysis. Publisher: Jossey-Bass.
- Donald B. Yarbrough, Lyn M. Shulha, Rodney K. Hopson & Flora A. Caruthers. (2010). The Program Evaluation Standards: A Guide for Evaluators & Evaluation Users. Publisher: SAGE Publications, Inc
- Yarbrough, D.B., Shulha, L. M., Hopson, R. K., & Caruthers, F.A. (2010). The Program Evaluation Standards: A Guide for Evaluators and Evaluation Users 3rd Edition. SAGE Publications, Inc.
- Gertler, P.J., Martinez, S., Premand, P., Rawlings, L.B., & Vermeersch, C. M. J. (2016). Impact Evaluation in Practice. Second Edition. World Bank Publications.
- Donald L Kirkpatrick, James D Kirkpatrick. (2006). Evaluating Training Programs: The Four Levels. Publisher: Berrett-Koehler Publishers.
- Donald L. Kirkpatrick., & James D. Krikpatrick. (2007). Implementing the Four Levels: A practical Guide for Effective Evaluation of Training Programs. Publisher: Berrett-Koehler Publishers
- Fitzpatrick, J. L., Sanders, J. R., & Worthen, B. R. (2010). Program Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines. Pearson.
- Jody L. Fitzpatrick, James R. Sanders., & Blaine R. Worthen. (2010). Program Evaluation: Alternative Approaches & Practical Guidelines. Publisher: Pearson

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

مراحل کلی درس:

- مفاهیم اساسی مرتبط با ارزشیابی آموزشی کدامند؟
- فلسفه ارزشیابی و اقدامات مرتبط با آن (چرا باید ارزیابی کنیم)
- چه موقع باید ارزیابی نماییم؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل/ حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- انواع مقایسه (فرد با خودش/ با استاندارد/ با معیارهای تدوین شده توسط موسسه/ با هم‌گروهی‌هایش (هنجار) {ارزشیابی ملاک مرجع - ارزشیابی هنجار مرجع})
- در چه مکان‌ها یا شرایطی باید ارزیابی صورت پذیرد (رعایت شرایط ارزشیابی برای جلوگیری از عدم دقت)
- مجریان ارزشیابی چه کسانی باید باشند؟ (همه‌اعضاء برنامه، بیرونی، ترکیبی)

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

- ارزیابی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزیابی چگونه است)
- معرفی نمونه های عملی ارزیابی مبتنی بر الگوهای ارزشیابی توسط دانشجویان
- آشنایی با انواع رویکرد و الگوهای ارزشیابی در موسسات و سازمان ها
- ارزشیابی کاذب (pseudo evaluation)
- اعتبارسنجی یا اعتباربخشی (accreditation)
- ارزیابی درونی / ارزیابی بیرونی (internal and external evaluation)
- رویکرد سیستمی در ارزشیابی / الگوی سیپ (CIPP) / الگوی CIPPO
- سنجش به عنوان یادگیری (assessment as learning)
- الگوی هدف محور تیلور، هاموند و پروس + الگوی هدف آزاد اسکریون
- الگوی سوات (SWOT) عوامل استراتژیک (فحوصتها - تهدیدهای خارجی و نقاط قوت و ضعف داخلی) / Strengths ,Weaknesses, Opportunities, Threats
- الگوی تعالی بنیاد اروپایی مدیریت کیفیت (EFQM)
- پوشه کار (portfolio)
- سنجش اصیل (authentic assessment)
- آزمونهای عملکردی (performance tests)
- الگوهای ارزشیابی کرک پاتریک
- الگوهای ارزشیابی هالتون
- الگوهای ارزشیابی بازگشت سرمایه
- الگوهای ارزشیابی دیکم
- الگوهای ارزشیابی سرکوال
- ارزشیابی پیامد
- مخاطرات و چالشهای الگوی موسوم به ارزشیابی توصیفی
- تعریف کیفیت از منظرهای مختلف و نحوه اندازه گیری آن
- نقش استانداردها در ارزشیابی و نحوه تدوین آنها/ موسسات مرتبط و...

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: علوم تربیتی	دوره تحصیلی: کارشناسی	عنوان درس: ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی
پیش‌نیاز: ندارد		تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: ۰

هدف کلی درس:

درس ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی از دروس تخصصی رشته علوم تربیتی است و ضرورت دارد دانشجویان ضمن آشنایی با مفاهیم کلیدی نظیر نظام، نظام آموزشی، کیفیت، کنترل کیفیت، کیفیت کلاس درس، اندازه‌گیری، آزمون، سنجش و ارزشیابی و سایر مفاهیم مربوطه در این حوزه، انواع الگوهای موجود در حوزه ارزیابی نظام‌های کوچک آموزشی را بشناسند و در عمل، توانایی ساخت روبریک به عنوان یکی از ابزارها و شیوه‌های ارزیابی و همچنین همکاری و هدایت فرایند ارزیابی مبتنی بر الگوهای ارزیابی در نظام‌های کوچک آموزشی را بدست آورند. در بخش عملی، باید توانایی لازم را برای تدوین چند ملاک‌ها، نشانگرها و استانداردها، معیارهای قضاوت و روبریک را بدست آورند. آنها باید نظام ارزیابی آموزشی موجود را مورد تحلیل قرار داده و برای بهبود فرایند آن پیشنهادهایی متناسب با وضعیت اقتضایی ارائه دهند. انتظار می‌رود که دانشجویان با گذراندن این درس، دانش کافی در زمینه جایگاه ارزیابی در نظام‌های کوچک آموزشی، مبانی نظری و اصول اجرای ارزیابی آموزشی را فرا گرفته، مهارت‌های عملی در ساخت، استفاده و ارزشیابی مبتنی بر روبریک را کسب نموده، و در انتها هدایت یا همکاری موثر در فرایند اجرای ارزیابی در سطوح افراد، نظام‌ها و برنامه‌های آموزشی و آسیب‌شناسی نظام‌های آموزشی را بدست آورند.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانگرهای ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌ای فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منابع درس:

- ۱) زارعی زوارکی، اسماعیل (۱۳۹۶). ارزشیابی نظام های کوچک آموزشی. تهران: سمت.
- ۲) بازرگان، عباس (۱۳۹۱). ارزشیابی آموزشی. تهران: سمت
- ۳) برنیان، جان؛ شاه، تارلا. (۱۳۹۰). مدیریت کیفیت در آموزش عالی، چشم اندازبین المللی به سنجش و تغییر سازمانی (ترجمه کیوان صالحی؛ حسن رضا زین آبادی؛ کوروش پرند). تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- ۴) استفایل بییم، دانیل. (۲۰۰۳). درآمدی بر الگوهای ارزشیابی. (ترجمه یادگارزاده، بهرامی و پرند، ۱۳۸۶) تهران: انتشارات یادواره کتاب.
- 5) Stufflebeam, D. L., & Shinkfield, A. (2012). Evaluation, Theory, Models and Application. Jossey-Bass Willy.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

مراحل کلی درس:

- مفاهیم اساسی مرتبط با ارزشیابی آموزشی کدامند؟
- فلسفه ارزشیابی و اقدامات مرتبط با آن (چرا باید ارزیابی کنیم)
- چه موقع باید ارزیابی نماییم؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل/ حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- انواع مقایسه (فرد با خودش/ با استاندارد/ با معیارهای تدوین شده توسط موسسه/ با هم‌گروهی‌هایش (هنجار) {ارزشیابی ملاک مرجع - ارزشیابی هنجار مرجع})
- در چه مکان‌ها یا شرایطی باید ارزیابی صورت پذیرد (رعایت شرایط ارزشیابی برای جلوگیری از عدم دقت)
- مجریان ارزشیابی چه کسانی باید باشند؟ (همه اعضاء برنامه، بیرونی، ترکیبی)
- ارزیابی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزیابی چگونه است)
- معرفی نمونه‌های عملی ارزشیابی مبتنی بر الگوهای ارزشیابی توسط دانشجویان
- فلسفه ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی و اقدامات مرتبط با آن چیست (چرا باید ارزیابی کنیم)
- مفاهیم اساسی مرتبط با ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی کدامند؟
- چه موقع باید ارزیابی نماییم؟
- تصمیم‌گیری در خصوص زمان‌های مورد نیاز برای انجام ارزشیابی (چه موقع باید ارزیابی کنیم) قبل/ حین و / پس از اجرا و با فاصله
- چه چیزهایی را باید ارزشیابی کنیم؟ (فرد، برنامه، موسسه)
- اصول و ویژگی‌های ارزشیابی از منظر آموزه‌های اسلامی چیست؟
- آفت‌های قضاوت ناجا کدامند؟
- الگوهای ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی دارای چه ویژگی‌هایی هستند؟ چه انواعی دارند؟
- چگونه باید، عوامل، معیارها، الزامات، ملاک‌ها، نشانگرها و توصیفگرها را در یک مطالعه ارزشیابی ایجاد کرد؟
- ارزشیابی چگونه باید انجام پذیرد؟ (فرآیند اجرای ارزشیابی در نظام‌های کوچک آموزشی چگونه است)
- تحلیل و معرفی نمونه‌های عملی نظام‌های ارزشیابی آموزشی سازمان‌ها توسط دانشجویان
- آشنایی با انواع رویکرد و الگوهای ارزشیابی در موسسات و سازمان‌ها
- اعتبارسنجی یا اعتباربخشی (accreditation)
- ارزیابی درونی / ارزشیابی بیرونی (internal and external evaluation)
- رویکرد سیستمی در ارزشیابی / الگوی سیپ (CIPP) / الگوی CIPPO
- سنجش به عنوان یادگیری (assessment as learning)
- الگوی هدف محور تیلور، هاموند و پروس + الگوی هدف آزاد اسکریون
- آشنایی با الگوی کرک پاتریک و نحوه استفاده از آن

فرم طرح درس

گروه آموزشی:	
دکتری سنجش آموزش	مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: آموزش بزرگسالان	عنوان درس: تحلیل داده‌های آماری
دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد	تعداد واحد: ۲ واحد نظری
توضیحات	

هدف کلی درس:

این درس باهدف توانمندسازی دانشجویان در استفاده از رایانه و نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کمی و کیفی در رشته مربوطه اجرا می‌شود.

نشانگرها و شیوه ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های طرح شده در کلاس
- ✓ تدوین و ارسال گزارش عملی هر جلسه تدریس شده تا هفته بعد (اجرای آزمون و تشریح مراحل اجرای آزمون‌ها در نرم‌افزار)
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده در کلاس درس و تشریح فرمان‌ها و مراحل اجرای آزمون‌شان در نرم‌افزار
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ انجام تکالیف هفتگی و تحویل آن تا قبل از جلسه آتی (هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود در آزمون آموزش داده شده را در سطوح تعریف مسئله مورد نظر و تدوین سئوالهای پژوهشی یا فرضیه‌ها، ورود داده‌ها، تحلیل مبتنی بر نرم افزار، تفسیر و گزارش نویسی را انجام داده و به ایمیل salehi.student@yahoo.com ارسال نماید
- ✓ ارائه گزارش نقد از کیفیت تحلیل داده‌ها و گزارش یافته‌ها مربوط به مقالات منتشر شده که از سوی مدرس تعیین می‌شود.
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ تدوین گزارش فنی استفاده از آزمون‌های برشمرده شده با رعایت قواعد نگارش جداول آماری منطبق بر APA-2018
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با ارزشیابی محتوای تولید شده توسط دانشجو و همچنین آزمون عملی نحوه ورود داده‌ها، اجرای آزمون و پیش‌فرض‌های آن، و گزارش تحلیل دست‌کم ۱۰ آزمون آماری تشریح شده، انجام خواهد شد.
- ✓ دانشجو موظف است گزارش کامل تکالیف عملی را در قالب یک فایل و یک گزارش با کیفیت، آماده نموده و تحویل نماید. گزارش تحویل داده شده لازم است تمامی آزمونهای ارائه شده را در بر داشته باشد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

- ✓ استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث
- ✓ فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سئوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

منبع اصلی درس:

بریکس، نیکلا؛ کمپ، ریچارد؛ سلنگار، رزمی (۱۳۹۵). تحلیل داده‌های روانشناسی با برنامه SPSS. (مترجمان خدیجه علی آبادی و سید علی صمدی). تهران: دوران.
حبیب پور، کرم؛ صفری، رضا (۱۳۹۶). راهنمای جامع کاربرد SPSS در تحقیقات پیمایشی. تهران: نشر لویه.
کلانتری، خلیل (۱۳۹۶). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی و اقتصادی. تهران: جامعه‌شناسان.
لاورنس و گامست (۱۳۹۴). پژوهش‌های چند متغیری کاربردی؛ مترجمان محمد پاشاشریفی، ولی‌اله فرزاد، سمین دخت؛ تهران: رشد منصور فر، کریم (۱۳۸۵). روش‌های پیشرفته آماری، همراه با برنامه‌های کامپیوتری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
پورکریمی، جواد (۱۳۹۷). آمار کاربردی در پژوهش‌های رفتاری (جلد اول و دوم). تهران: دانشگاه تهران.
Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics 5th Edition*. SAGE Publications Ltd.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

کلاس مجهز به رایانه‌ای به ازا هر دانشجو؛ ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل؛
نکته: لازم است هر یک از دانشجویان در کلاس درس از یک سیستم رایانه‌ای برای تمرین کار با نرم‌افزارها برخوردار باشند. این سیستم قابلیت نصب نرم‌افزارهای آماری و تحلیلی مورد نظر را برخوردار باشد.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

- ✓ سنجش آغازین (ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی و نگرشی انجام خواهد شد) تبیین انتظارات، تشریح نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره
- ✓ آشنایی با نرم‌افزار آماری (اس.پی.اس.اس) شامل اجرای برنامه، ایجاد فایل و تعریف داده‌ها
- ✓ آشنایی با مقیاس‌های اندازه‌گیری، متغیرها و تعاریف عملیاتی، نقش متغیرها در تحقیقات آموزشی
- ✓ ورود داده‌ها و اجرای برنامه‌های آمار توصیفی مانند فراوانی‌ها، شاخص‌های توصیفی و رسم نمودارها
- ✓ اجرای آزمون‌های پارامتری مانند آزمون‌های t تک متغیری، آزمون t برای دو نمونه مستقل و برای دو نمونه وابسته
- ✓ اجرای آزمون‌های تحلیل واریانس یک راهه، دو راهه، آزمون‌های پیگیری، تحلیل واریانس چند متغیری، طرح اندازه‌گیری مکرر با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ اجرای آزمون‌های ناپارامتری مانند آزمون من ویتنی، مجذور کای تک و دو متغیری، ضریب کاپا و ضرایب کندال گاما، لاند و سامرز، آزمون فریدمن؛ آزمون کروسکال والیس؛ آزمون میانه؛ آزمون دور؛ آزمون ویل کاکسون؛ آزمون نشانه؛ آزمون مک‌نمار؛ آزمون کوکران و... با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ اجرای ضرایب همبستگی و تحلیل رگرسیون تک متغیری و چندگانه با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ محاسبه ضریب اعتبار و تحلیل عوامل با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ آشنایی با طرح‌های پژوهشی، طرح‌های آزمایشی و غیرآزمایشی و انتخاب تحلیل‌های مناسب آماری
- ✓ آشنایی با نحوه ورود داده‌ها در نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی (MAXQDA)
- ✓ توانمندسازی در تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کیفی با محوریت نرم‌افزار (MAXQDA)
- ✓ تدوین گزارش فنی استفاده از آزمون‌های برشمرده شده با رعایت قواعد نگارش جداول آماری منطبق بر APA-2018
- ✓ دانشجویان موظفند گزارش کامل تحلیل‌های آماری را در انتهای دوره تحویل دهند.

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی:	
دکتری سنجش آموزش	مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: تحقیقات آموزشی	عنوان درس: روش‌های توصیفی تحقیق
توضیحات	تعداد واحد: ۲ واحد نظری

نشانگرهای ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ امتحان میان ترم
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ انجام مطلوب کار عملی و تهیه گزارش نهایی آن (پروپوزال تدوین شده)

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منبع اصلی درس:

سرمد، ز؛ بازرگان، ع؛ و حجازی، ا. (۱۳۹۷). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: آگاه
گال، م؛ و بورگ، و. (۱۳۹۵) روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی (دو جلد) - ترجمه احمد رضا نصر و همکاران / تهران: سمت.

منابع تکمیلی:

Creswell, J. W. (2014). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, (5th Edition). Pearson Inc.
Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

- تبیین انواع پارادایم‌های فلسفی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش
- آشنایی با ماهیت پژوهش و جایگاه آن در خلق دانش
- آشنایی با مصادیق اخلاق حرفه‌ای در پژوهش و زمینه‌سازی برای درونی‌سازی آن
- مسئله‌شناسی و شیوه‌های تحلیل آن در نظام آموزشی
- آشنایی با علل و پیامدهای شکل‌گیری روند معکوس مسئله به مشکل، معضل و بحران
- نظریه علمی و ویژگی‌های آن
- مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعارف
- طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تشخیص متغیرها
- الگو، مدل و رابطه آن با نظریه در پژوهش
- پیشنهاد مسائل اصیل و انتخاب مسائل با اولویت
- درک تمایز بین مسئله با بحران، معضل و مشکل و جایگاه آن در پژوهش
- تشریح روش و مراحل تحقیق علمی
- انواع شناسی روش‌های تحقیق
- تمایز روش و فن و آشنایی با فنون جستجوی داده‌ها
- آشنایی با انواع ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها
- بررسی منابع جدید داده‌ها و ارزیابی اعتبار آنها
- سازماندهی داده‌ها و چگونگی استفاده از آن
- انتخاب موضوع و مسئله تحقیق و چگونگی بیان آن
- تدوین گزاره‌های مسئله پژوهش
- اصول تدوین فرضیه و سؤال‌های پژوهشی
- توانایی تشخیص و رعایت انواع تناظر در فرایند گزاره‌نویسی پژوهش
- تعریف مفهومی و عملیاتی متغیرها
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب هدف
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب رویکردهای فلسفی
- آشنایی با تقسیم بندی روش‌های تحقیق در علوم رفتاری بر حسب نحوه گردآوری داده
- آشنایی با انواع روش‌های تحقیق پیمایشی شامل روش‌های مقطعی، طولی دلفی و و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق همبستگی و مراحل اجرای آن
- آشنایی با روش‌های تحقیق پس‌رویدادی (علی‌پس از وقوع) و مراحل اجرای آن
- شناسایی پروپوزال و اجزاء آن
- توانایی تدوین پروپوزال (proposal) در قالب یک طرح پژوهشی کمی
- آشنایی با شیوه استناددهی درون‌متنی و برون‌متنی مبتنی بر APA
- در روش تحقیق (۱) دانشجویان باید کلیه سرفصل‌ها را در قالب یک طرح ارائه نمایند.

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی:		
مدرس: دکتر کیوان صالحی	دکتری سنجش آموزش	گروه روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی
عنوان درس: روش تحقیق در آموزش بزرگسالان	دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد	رشته تحصیلی: آموزش بزرگسالان
تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: -	پیش نیاز: ندارد	

هدف کلی درس:

این درس باهدف توانمندسازی دانشجویان در تشخیص انواع رویکردهای پژوهش، تبیین ماهیت روش‌های پژوهش، فرایند اجرا و تناسب آن با موضوعات و مسائل حوزه تخصصی انجام می‌شود. همچنین در این درس دانشجویان با تشخیص اجزا پیشنهاد پژوهشی (proposal) و شیوه تدوین آن آشنا خواهند شد.

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخدهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ نقد مقاله‌های منتخب
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ انجام مطلوب کار عملی و تهیه گزارش نهایی آن (پروپوزال تدوین شده)

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا هر یک از فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوای تعیین شده، به طور فردی و گروهی مطالب را در کلاس ارائه نموده و قادر باشند به شیوه‌های مستدل از آن دفاع نمایند. در این فرایند باید تمامی دانشجویان به گونه موثر از طریق آموزش ارائه شده، قادر شوند پروپوزالی برای پژوهش در حوزه مربوطه ارائه نمایند.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از

ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصصی خواهد یافت.

منبع اصلی درس:

سرمد، ز؛ بازرگان، ع؛ و حجازی، ا. (۱۳۹۷). *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*. تهران: آگاه
گال، م؛ و بورگ، و. (۱۳۹۵). *روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی* (دو جلد) - ترجمه احمد رضا نصر و همکاران / تهران: سمت.

شورت، ادموند سی (۱۳۸۸). *روش‌شناسی مطالعات برنامه درسی*. ترجمه محمود مهر محمدی و همکاران، تهران: سمت.
بازرگان، عباس (۱۳۹۷). *مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته*. تهران: دیدار
منابع تکمیلی:

Creswell, J. W. (2014). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, (5th Edition). Pearson Inc.
Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:**جلسه اول:**

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

- آشنایی با تعاریف و اصطلاحات مرتبط با پژوهش / تمایز آن با ارزیابی چیست؟ و... مشکل و تمایز آن با مسئله/ معضل و بحران
- آشنایی با ویژگی‌ها و مهارت‌های اساسی پژوهشگران
- نقطه شروع پژوهش؟ اقدامات مورد نیاز پس از برخورد با مشکل
- شناسایی فرایند شکل‌گیری احساس مشکل، مسئله/ معضل / بحران / تمایز و ویژگی‌های آنها
- شناسایی آفت‌ها و چالش‌هایی که یک مشکل را به معضل و بحران تبدیل می‌کند یا یک مسئله را به سطح مشکل برگشت می‌دهد
- آشنایی با پارادایم‌های زیربنایی پژوهش و نقش آن در فرایند پژوهش
- آشنایی با مراحل اساسی انجام پژوهش کمی، کیفی و ترکیبی
- آشنایی با ویژگی‌های پژوهشگر از منظر آموزه‌های اسلامی
- شناسایی روش‌های تحلیل مسئله و توانایی در بکارگیری از آن‌ها و تمرین عملی برای تحلیل مسائل شناسایی شده
- شناسایی عناوین مناسب پژوهشی و توانایی در نحوه نگارش و انتخاب موضوع مناسب به تفکیک روش‌های پژوهش
- آشنایی با ویژگی‌های بیان مسئله مطلوب / کسب توانایی در نحوه نگارش بیان مسئله و ارائه بیان مسئله تدوین شده توسط دانشجویان
- آشنایی با فرایند و شگردهای بررسی پیشینه پژوهش و توانایی در نگارش بخش پیشینه پژوهش
- آشنایی با نحوه نگارش گزاره‌های پژوهش (هدف کلی / اهداف ویژه / سؤال و فرضیه پژوهشی) و کسب توانایی در صورت‌بندی آن متناسب با ماهیت مسئله‌های مورد نظر
- نقش متغیرها در پژوهش / تمییز بین تعاریف متغیرها / عملیاتی و مفهومی و توانایی در نگارش آن
- آشنایی با انواع ابزارهای گردآوری داده‌ها
- آشنایی با انواع روش‌های نمونه‌گیری / چرایی نیاز به نمونه‌گیری/جامعه
- آشنایی با انواع طبقه‌بندی روش‌های تحقیق به ویژه روش‌های توصیفی و آزمایشی؛ رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی
- آشنایی با نقش تحلیل داده‌ها/ تفسیر و گزارش نویسی در فرایند پژوهش
- آشنایی با نحوه تدوین پیشنهاد پژوهش (Proposal) و کسب توانایی در صورت‌بندی آن
- نقد یک پایان‌نامه در حوزه تخصصی آموزش بزرگسالان و ارائه گزارش نقد در کلاس درس

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی	
مدرس: دکتر کیوان صالحی	دکتری سنجش آموزش
عنوان درس: روش‌های پیشرفته تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی	دوره تحصیلی: دکتری تخصصی رشته تحصیلی: سنجش و اندازه‌گیری
تعداد واحد: ۳ نظری: ۲ عملی: ۱	پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری پژوهش، رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی تحقیق آشنا شده، نسبت به مراحل و عناصر طرح پژوهشی به تفکیک رویکردهای اشاره شده آشنایی پیدا خواهند نمود و انتظار می‌رود در انتها، هر کدام یک پیشنهاد پژوهش مبتنی بر موضوعی اصیل را تنظیم و ارائه نمایند. اجرای این درس در ۴ بخش مجزا اما مرتبط با هم خواهد بود.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)
- ✓ تهیه پروپوزال اولیه در موضوع منتخب‌شان

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌های فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند. پس از آشنایی با مبانی، اصول و انواع طرح‌های کمی، کیفی و ترکیبی

پژوهش آنان ملزم به تهیه و تولید یک پروپوزال با موضوعی اصیل و تحلیل نمونه مطالعات انجام شده در مدت زمان مناسب خواهند بود. در صورتیکه بتوانند کارهای میدانی خود را در قالب مقاله علمی با کیفیتی آماده نمایند، از امتیاز ویژه‌ای نیز بهره‌مند خواهند شد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

برخی از منابع درس:

سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۷) روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: آگاه.
ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۶). پژوهش کیفی از نظریه تا عمل. تهران: علم.
بازرگان، عباس (۱۳۹۷). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. (ویرایش ششم) ناشر: دیدار
کرسول، جان دلبلیو و کلارک، ویکی پلانو (۱۳۹۰) روش‌های پژوهش ترکیبی. ترجمه جاوید سرایی و علیرضا کیامنش. ناشر: آبیژ.
استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۹۹۰) اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه‌ها و شیوه‌ها، ترجمه بیوک محمدی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۲۶۴ صفحه
نگس، شارلین و بیبر، هسی (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق ترکیبی: تلفیق نظریه و عمل. ناشر: بازتاب
کراسول، جان دلبلیو، (۲۰۰۸)؛ ترجمه‌ی کیامنش، علیرضا؛ دانای طوس، مریم (۱۳۹۶). طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی.

Creamer, E. G. (2017). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.
Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
Burke, J., & Larry B, C. (2010). *Educational Research: Quantitative, Qualitative & Mixed Approaches*. Publisher: Sage Publications.
Creamer, E. G. (2017). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.
Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
Picardi, C. A., & Masick, K. D. (2013). *Research methods: Designing and conducting research with a real-world focus*. SAGE Publications.
Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
Eichler, A., & Zapata-Cardona, L. (2016). *Empirical Research in Statistics Education*. Springer. International Publishing

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

بخش اول:

- تبیین انواع پارادایم‌های زیربنایی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش آزمایشی
- آشنایی با ماهیت پژوهش علمی و جایگاه آن در خلق دانش
- آشنایی با نحوه نگارش گزاره‌های پژوهش (هدف کلی / اهداف ویژه / سؤال و فرضیه پژوهشی) و کسب توانایی در صورت‌بندی آن متناسب با ماهیت مسئله‌های مورد نظر
- نقش متغیرها در پژوهش / تمییز بین تعاریف متغیرها / عملیاتی و مفهومی و توانایی در نگارش آن
- آشنایی با انواع ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

- کسب توانایی در اجرای مصاحبه فردی چهره به چهره به منظور گردآوری داده‌ها کیفی در پژوهش
- آشنایی با انواع روش‌های نمونه‌گیری کمی و کیفی / چرایی نیاز به نمونه‌گیری / جامعه
- آشنایی با انواع روش‌های تحقیق توصیفی نظیر پیمایشی، همبستگی، علی‌مقایسه‌ای و...
- آشنایی مقدماتی با اجزا پروپوزال (proposal) و کسب توانایی در تدوین پیش پروپوزال پژوهش (Pre-proposal)

بخش دوم:

- مسائل بنیادین در روش‌های کیفی / مبانی نظری پژوهش‌های کیفی / مفهوم‌شناسی تحقیق کیفی
- ویژگی‌های تحقیق کیفی / مزایا و معایب تحقیق کیفی / الزامات تحقیق کیفی / فرایند تحقیق کیفی
- رویکردهای تحلیل داده‌های کیفی / انواع تحلیل داده‌های کیفی / ویژگی‌های داده‌های کیفی
- نمونه‌گیری و انتخاب اطلاع‌رسانی‌ها در پژوهش‌های کیفی و ترکیبی
- مفهوم‌سازی در تحقیق کیفی / طراحی سؤالات در تحقیق کیفی / محدودسازی زمینه تحقیق کیفی
- نمونه‌گیری در تحقیق کیفی / انواع سنت‌های پژوهش کیفی
 - الف : پدیدارشناسی؛
 - ب : تحقیق روایتی؛
 - ج : نظریه‌برخاسته از داده‌ها؛
 - د : مصاحبه به روش‌های گروه‌های کانونی
 - هـ : مطالعه موردی ؛
 - و : اقدام پژوهی

بخش سوم:

- - نظریه علمی و ویژگی‌های پژوهش آزمایشی آن / - تفکیک مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعاریف عملیاتی و مفهومی
- طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تشخیص متغیرها و نقش آن در پژوهش / - انگاره، الگو، مدل و رابطه آن با نظریه
- - تشریح روش و مراحل تحقیق علمی / انتخاب موضوع و عنوان بندی آن / بیان مسئله و ویژگی‌های آن
- گزاره‌های مسئله-اهداف، فرضیه سؤال / تدوین فرضیه بر اساس طرح‌های پژوهشی / متغیرهای پژوهش
- تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها
- ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها / شناسایی ویژگی‌های فنی ابزارها / جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری در تحقیق
- عوامل تهدیدکننده روایی درونی (internal validity) / عوامل تهدیدکننده روایی بیرونی (external validity)
- انواع طرح‌های تحقیق آزمایشی / تمام آزمایشی / شبه آزمایشی / پیش آزمایشی / تک آزمودنی
- شیوه تحلیل داده‌ها در مطالعات آزمایشی / انواع شیوه‌های کنترل متغیرهای مداخله‌گر / فنون دستکاری و کنترل متغیرها
- طرح پژوهش: معنا، هدف و اصول آن / تدوین طرح تمام آزمایشی / تدوین طرح شبه آزمایشی

بخش چهارم:

- آشنایی با ماهیت روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با مبانی نظری و فلسفی روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با ماهیت مسائل پژوهشی مناسب برای استفاده از روش‌های پژوهش ترکیبی
- انواع طرح‌های روش‌های پژوهش ترکیبی Mixed Methods Research Designs
- الف : طرح‌های اکتشافی Exploratory design
- ب : طرح‌های تبیینی Explanatory design
- ج : طرح‌های همسوسازی (همزمان) Triangulation design
- د : طرح‌های تو در تو (لانه کردن یا آشیانه‌ای) Embedded design
- تحلیل یافته‌های کیفی و ترکیبی
- گزارش یافته‌های کیفی و ترکیبی
- - تدوین پیشنهاد پژوهش (proposal)

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی:	
دکتری سنجش آموزش	مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: تحقیقات آموزشی	عنوان درس: سمینار تحقیق
دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد	تعداد واحد: ۲ واحد نظری
توضیحات	

نشانگرهای ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ انجام مطلوب کار عملی و تهیه گزارش نهایی آن (پروپوزال تدوین شده)

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منبع اصلی درس:

سرمه، ز؛ بازرگان، ع؛ و حجازی، ا. (۱۳۹۷). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: آگاه

گال، م؛ و بورگ، و. (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی (دو جلد) - ترجمه احمد رضا نصر و همکاران / تهران: سمت.

منابع تکمیلی:

Creswell, J. W. (2014). *Educational Research: Planning, Conducting, and Evaluating Quantitative and Qualitative Research*, (5th Edition). Pearson Inc.

Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

- تبیین انواع موضوع‌پارادایم‌های فلسفی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش
- آشنایی با ماهیت پژوهش و جایگاه آن در خلق دانش
- مسئله‌شناسی و شیوه‌های تحلیل آن در نظام آموزشی
- آشنایی با علل و پیامدهای شکل‌گیری روند معکوس مسئله به مشکل، معضل و بحران
- نظریه علمی و ویژگی‌های آن
- مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعارف
- پیشنهاد مسائل اصیل و انتخاب مسائل با اولویت
- درک تمایز بین مسئله با بحران، معضل و مشکل و جایگاه آن در پژوهش
- شناسایی موضوعی اصیل در نظام آموزشی
- مطالعه اسنادی در حوزه منتخب
- ارائه گزارش یافته‌های بخش اسنادی
- تدوین پروتکل مصاحبه برای گردآوری داده‌ها
- اجرای مقدماتی یک مطالعه میدانی در حوزه نظام آموزشی
- تدوین پروپوزال (proposal)

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: علوم تربیتی	دوره تحصیلی: کارشناسی	عنوان درس: سنجش و اندازه‌گیری در علوم تربیتی
پیش‌نیاز: آمار توصیفی و مقدمات روش تحقیق		تعداد واحد: ۲ نظری: ۱ عملی: ۱

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری آزمون‌سازی، نسبت به مراحل ساخت آزمون‌ها آشنایی پیدا خواهند نمود و انتظار می‌رود در انتها، هر کدام یک آزمون را ساخته، تحلیل نموده و گزارش نمایند.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌ای فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند.

انجام فعالیت‌های اضافی و داوطلبانه، امتیاز ویژه‌ای را برای فرد به همراه دارد که می‌تواند از استاد درخواست نماید.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منابع درس:

- سیف، علی اکبر (۱۳۸۶). اندازه‌گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، تهران: روان
- کلاتری، خلیل (۱۳۹۴). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی - اقتصادی. تهران: فرهنگ صبا

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

- اهمیت و فواید کاربرد روش‌های اندازه‌گیری در علوم تربیتی،
- مقیاس‌های اندازه‌گیری، تاریخچه کوتاهی از اندازه‌گیری و سنجش
- تعریف انواع آزمون، نقش و محدودیت‌های آزمون،
- مراحل لازم برای طرح یک آزمون،
- شرایط و مهارت‌های لازم برای اجرایی یک آزمون، نمره دادن و تهیه یک گزارش
- آزمون‌های میزان شده (هوش، استعداد و شخصیت)
- آزمون‌های میزان نشده (آزمونهای پیشرفت تحصیلی)
- دسته‌بندی ارزشیابی‌های آموزشی با توجه به ملاک با ارزشیابی وابسته به هنجار
- دسته‌بندی ارزشیابی‌های آموزشی با توجه به زمان و هدف استفاده از آنها
- توانایی ادراک ماهیت و شیوه استفاده از سنجش آغازین
- توانایی ادراک ماهیت و شیوه استفاده از سنجش تشخیصی
- توانایی ادراک ماهیت و شیوه استفاده از سنجش تکوینی
- توانایی ادراک ماهیت و شیوه استفاده از سنجش پایانی
- تعریف هدف‌های تربیتی، انواع هدف‌ها و طبقه‌بندی آنها (حسی - حرکتی، عاطفی و شناختی)
- فرایند تهیه مشخصات آزمون
- توانمندی ساخت آزمون انشایی و تحلیل آن
- توانمندی ساخت آزمون چهارگزینه‌ای و تحلیل آن
- توانمندی ساخت آزمون صحیح - غلط و تحلیل آن
- توانمندی ساخت آزمون کوتاه پاسخ و تحلیل آن
- توانمندی ساخت آزمون کامل کردنی و تحلیل آن
- ساخت، اجرا و ارزشیابی یک آزمون
- توانمندی در تحلیل داده‌ها و تشخیص ویژگی‌های روان‌سنجی سوال‌ها (دشواری، تشخیص و...)
- روش‌های سنجش فرایندها و فرآورده‌های یادگیری غیرشناختی
- آزمون‌های عملکردی و تمایز آن با سنجش اصیل
- هنجارها و تفسیر داده‌ها، مرور اجمالی بر مفاهیم اساسی آمار، هنجارها (سنی، کلاسی و درصدی)، تبدیل انواع هنجارها به یکدیگر، نیمرخ‌ها
- روایی و انواع آن
- اعتبار، ضریب همبستگی، انواع اعتبار و روش‌های تعیین آن، خطای معیار اندازه‌گیری

در این درس دانشجویان لازمست نتیجه تلاش‌های خود را در قالب ساخت و تحلیل و گزارش‌نویسی یافته‌های ناشی از اجرای یک آزمون ارائه نمایند.

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: تحقیقات آموزشی	دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد	عنوان درس: شیوه‌های کیفی در تحقیقات
پیش‌نیاز: روش‌های توصیفی تحقیق		تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: ۰

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری پژوهش، روش‌های مختلف تحقیق کیفی، نسبت به مراحل و عناصر یک طرح پژوهشی آشنایی پیدا خواهند نمود و انتظار می‌رود در انتها، هر کدام یک پیشنهاد پژوهش را تنظیم نمایند.

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی به پرسش‌های دانشجویان در بحث گروهی
- ✓ تدوین و تحویل نقشه مفهومی مطالب تعیین شده برای دانشجویان
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)
- ✓ تهیه پروپوزال اولیه در موضوع منتخب‌شان

شیوه ارزشیابی دانشجو در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجو مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون متنی و برون متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌ای فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند. پس از آشنایی با مبانی، اصول و انواع طرح‌های کیفی پژوهش آنان ملزم

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

به تهیه و تولید یک پروپوزال با موضوعی اصیل و تحلیل نمونه مطالعات انجام شده در مدت زمان مناسب خواهند بود. در صورتیکه بتوانند کارهای میدانی خود را در قالب مقاله علمی با کیفیتی آماده نمایند، از امتیاز ویژه‌ای نیز بهره‌مند خواهند شد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت‌برد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

برخی از منابع درس:

- سرمد، زهره؛ بازگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۵). *روش‌های تحقیق در علوم رفتاری*، تهران: انتشارات آگاه.
- ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۴). پژوهش کیفی از نظریه تا عمل. تهران: انتشارات علم.
- بازگان، عباس (۱۳۹۵). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. (ویرایش ششم) ناشر: دیدار
- ادیب حاج باقری، محسن؛ پرویزی، سرور و صلصالی، مهوش (۱۳۹۲). روش‌های تحقیق کیفی. تهران: انتشارات بشری.
- استراوس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۳۹۰). مبانی پژوهش کیفی فنون و مراحل تولید نظریه زمینه‌ای؛ ترجمه ابراهیم افشار. تهران: نشر نی.
- کرسول، جان دبلیو و کلارک، ویکی پلانو (۱۳۹۰). روش‌های پژوهش ترکیبی. ترجمه جاوید سزایی و علیرضا کیامنش. ناشر: آبیژ.
- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۹۹۰). اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه‌ها و شیوه‌ها، ترجمه بیوک محمدی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۲۶۴ صفحه
- محمدی، بیوک (۱۳۹۳). درآمدی بر روش تحقیق کیفی. ناشر: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
- فرهنگی، علی اکبر (۱۳۹۴). تحقیق کیفی در علوم انسانی. ناشر: برآیند پویش
- نگس، شارلین و بیبر، هسی (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق ترکیبی: تلفیق نظریه و عمل. ناشر: بازتاب
- رضوی، سید مصطفی؛ اکبری، مرتضی؛ جعفرزاده، مرتضی؛ زالی، محمدرضا (۱۳۹۲). بازکاوی روش تحقیق آمیخته. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- کراسول، جان دبلیو، (۲۰۰۸)؛ ترجمه‌ی کیامنش، علیرضا؛ دانای طوس، مریم (۱۳۹۶). طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی.

Burke, J., & Larry B, C. (2010). Educational Research: Quantitative, Qualitative & Mixed Approaches. Publisher: Sage Publications.

Creamer, E. G. (2017). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.

Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.

Picardi, C. A., & Masick, K. D. (2013). *Research methods: Designing and conducting research with a real-world focus*. SAGE Publications.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

بخش اول:

- تبیین انواع پارادایم‌های زیربنایی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش آزمایشی
- آشنایی با تفاوت‌های پژوهش کمی و کیفی
 - مسائل بنیادین در روش‌های کیفی
 - مبانی نظری پژوهش‌های کیفی
 - مفهوم شناسی تحقیق کیفی
 - ویژگی‌های تحقیق کیفی
 - مزایا و معایب تحقیق کیفی
 - الزامات تحقیق کیفی
 - فرایند تحقیق کیفی
 - رویکردهای تحلیل داده‌های کیفی
 - انواع تحلیل داده‌های کیفی
 - ویژگی‌های داده‌های کیفی
- نمونه‌گیری و انتخاب اطلاع‌رسانی‌ها در پژوهش‌های کیفی و ترکیبی

فصل دوم:

- مسائل بنیادین در روش‌های کیفی / مبانی نظری پژوهش‌های کیفی / مفهوم شناسی تحقیق کیفی
- ویژگی‌های تحقیق کیفی / مزایا و معایب تحقیق کیفی / الزامات تحقیق کیفی / فرایند تحقیق کیفی
- رویکردهای تحلیل داده‌های کیفی / انواع تحلیل داده‌های کیفی / ویژگی‌های داده‌های کیفی
- نمونه‌گیری و انتخاب اطلاع‌رسانی‌ها در پژوهش‌های کیفی و ترکیبی
- مفهوم‌سازی در تحقیق کیفی / طراحی سؤالات در تحقیق کیفی / محدود سازی زمینه تحقیق کیفی
- نمونه‌گیری در تحقیق کیفی / انواع سنت‌های پژوهش کیفی
- طراحی سؤالات در تحقیق کیفی
- انواع سنت‌های پژوهش کیفی
 - الف: پدیدارشناسی
 - ب: تحقیق روایتی
 - ج: نظریه برخاسته از داده‌ها
 - د: مصاحبه به روش‌های گروه‌های کانونی
 - ه: مطالعه موردی
 - و: اقدام پژوهی

فصل سوم:

- آشنایی با ماهیت روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با مبانی نظری و فلسفی روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با ماهیت مسائل پژوهشی مناسب برای استفاده از روش‌های پژوهش ترکیبی
- انواع طرح‌های روش‌های پژوهش ترکیبی Mixed Methods Research Designs
- الف: طرح‌های اکتشافی Exploratory design
- ب: طرح‌های تبیینی Explanatory design
- ج: طرح‌های هم‌سوسازی (همزمان) Triangulation design
- د: طرح‌های تو در تو (لانه کردن یا آشیانه‌ای) Embedded design
- تحلیل یافته‌های کیفی و ترکیبی
- گزارش یافته‌های کیفی و ترکیبی
- تدوین پیشنهاد پژوهش (proposal)

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی: روش‌ها و برنامه‌های آموزشی و درسی		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: مشاوره	دوره تحصیلی: دکتری تخصصی	عنوان درس: طراحی‌های تجربی تحقیق و تحلیل اطلاعات
پیش‌نیاز: ندارد		تعداد واحد: ۲ نظری: ۲ عملی: ۰

هدف کلی درس:

در این درس دانشجویان ضمن آشنایی با مبانی نظری پژوهش، رویکردهای کمی، کیفی و ترکیبی تحقیق آشنا شده، نسبت به مراحل و عناصرت طرح پژوهشی به تفکیک رویکردهای اشاره شده آشنایی پیدا خواهند نمود و انتظار می‌رود در انتها، هر کدام یک پیشنهاد پژوهش مبتنی بر موضوعی اصیل را تنظیم و ارائه نمایند. اجرای این درس در ۴ بخش مجزا اما مرتبط با هم خواهد بود.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت‌برد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل

نشانه‌های ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی در هر جلسه
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ تدوین و تحویل نقشه‌های مفهومی و نقشه‌های ذهنی برگرفته از مطالب تعیین شده برای دانشجویان در هر هفته
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های مدرس
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده و پاسخ‌دهی و توانایی دفاع از سوال‌های طرح شده در اطراف موضوع
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ آماده‌سازی و ارسال کار عملی اصیل (نمونه واقعی مسائل مورد نیاز و پراولویت)
- ✓ تهیه پروپوزال اولیه در موضوع منتخب‌شان

شیوه ارزیابی دانشجویان در این درس:

- ✓ ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی، عملکردی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ✓ در هر جلسه موضوعات و مباحث جلسه قبل بحث و بررسی و مورد بازکاوی قرار گرفته و فعالیت مستمر دانشجویان مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- ✓ هر دانشجوی موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از حضور جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود را انجام دهند
- ✓ ارزیابی تکوینی با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای، تکالیف و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با تشخیص شیوه استنادنویسی درون‌متنی و برون‌متنی انجام خواهد شد.

تکالیف دانشجویان:

فراگیران در تمام جلسات درسی با پاسخ دادن به پرسش‌های هدفمند مدرس در بحث مشارکت می‌کنند و برای مشارکت بیشتر آنان و تقویت ارتباط بین فردی در کلاس، کارهای گروهی مورد نظر خواهد بود که لازم است تا تیم‌های فراگیران بعد از آماده‌سازی محتوا، به طور گروهی مطالب را ارائه نمایند. پس از آشنایی با مبانی، اصول و انواع طرح‌های کمی، کیفی و ترکیبی پژوهش آنان ملزم به تهیه و تولید یک پروپوزال با موضوعی اصیل و تحلیل نمونه مطالعات انجام شده در مدت زمان مناسب خواهند بود. در صورتیکه بتوانند کارهای میدانی خود را در قالب مقاله علمی با کیفیتی آماده نمایند، از امتیاز ویژه‌ای نیز بهره‌مند خواهند شد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

منابع درس:

- سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس؛ حجازی، الهه (۱۳۹۷). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: آگاه.
- ابوالمعالی، خدیجه (۱۳۹۶). پژوهش کیفی از نظریه تا عمل. تهران: علم.
- بازرگان، عباس (۱۳۹۷). مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته. (ویرایش ششم) ناشر: دیدار
- کرسول، جان دبلیو و کلارک، ویکی پلانو (۱۳۹۰) روش‌های پژوهش ترکیبی. ترجمه جاوید سرایی و علیرضا کیامنش. ناشر: آبیژ.
- استراس، آنسلم و کوربین، جولیت (۱۹۹۰) اصول روش تحقیق کیفی: نظریه مبنایی، رویه‌ها و شیوه‌ها، ترجمه بیوک محمدی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۲۶۴ صفحه
- نگس، شارلین و بیبر، هسی (۱۳۹۵). روش‌های تحقیق ترکیبی: تلفیق نظریه و عمل. ناشر: بازتاب
- کراسول، جان دبلیو، (۲۰۰۸)؛ ترجمه‌ی کیامنش، علیرضا؛ دانای طوس، مریم (۱۳۹۶). طرح پژوهش: رویکردهای کیفی، کمی و ترکیبی. تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی علامه طباطبائی.

- Creamer, E. G. (2017). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
- Burke, J., & Larry B, C. (2010). *Educational Research: Quantitative, Qualitative & Mixed Approaches*. Publisher: Sage Publications.
- Creamer, E. G. (2017). *An introduction to fully integrated mixed methods research*. SAGE Publications.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
- Picardi, C. A., & Masick, K. D. (2013). *Research methods: Designing and conducting research with a real-world focus*. SAGE Publications.
- Gravetter, F. J., & Forzano, L.B. (2018). *Research Methods for the Behavioral Sciences*. 6 edition. Wadsworth Publishing.
- Eichler, A., & Zapata-Cardona, L. (2016). *Empirical Research in Statistics Education*. Springer. International Publishing

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

سنجش آغازین؛ بیان انتظارات، تبیین نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره

بخش اول:

- تبیین انواع پارادایم‌های زیربنایی پژوهش و جایگاه آن فرایند پژوهش آزمایشی
- آشنایی با ماهیت پژوهش علمی و جایگاه آن در خلق دانش
- آشنایی با نحوه نگارش گزاره‌های پژوهش (هدف کلی / اهداف ویژه / سؤال و فرضیه پژوهشی) و کسب توانایی در صورت‌بندی آن متناسب با ماهیت مسئله‌های مورد نظر
- نقش متغیرها در پژوهش / تمییز بین تعاریف متغیرها / عملیاتی و مفهومی و توانایی در نگارش آن
- آشنایی با انواع ابزارها و فنون گردآوری داده‌ها
- کسب توانایی در اجرای مصاحبه فردی چهره به چهره به منظور گردآوری داده‌ها کیفی در پژوهش
- آشنایی با انواع روش‌های نمونه‌گیری کمی و کیفی / چرایی نیاز به نمونه‌گیری / جامعه
- آشنایی با انواع روش‌های تحقیق توصیفی نظیر پیمایشی، همبستگی، علی‌مقایسه‌ای و ...
- آشنایی مقدماتی با اجزا پروپوزال (proposal) و کسب توانایی در تدوین پیش‌پروپوزال پژوهش (Pre-proposal)

بخش دوم:

- مسائل بنیادین در روش‌های کیفی / مبانی نظری پژوهش‌های کیفی / مفهوم‌شناسی تحقیق کیفی
- ویژگی‌های تحقیق کیفی / مزایا و معایب تحقیق کیفی / الزامات تحقیق کیفی / فرایند تحقیق کیفی
- رویکردهای تحلیل داده‌های کیفی / انواع تحلیل داده‌های کیفی / ویژگی‌های داده‌های کیفی
- نمونه‌گیری و انتخاب اطلاع‌رسانی‌ها در پژوهش‌های کیفی و ترکیبی
- مفهوم‌سازی در تحقیق کیفی / طراحی سؤالات در تحقیق کیفی / محدودسازی زمینه تحقیق کیفی
- نمونه‌گیری در تحقیق کیفی / انواع سنت‌های پژوهش کیفی
- الف : پدیدارشناسی؛ ب : تحقیق روایتی؛ ج : نظریه برخاسته از داده‌ها؛ د : مصاحبه به روش‌های گروه‌های کانونی
- هـ : مطالعه موردی ؛ و : اقدام پژوهی

بخش سوم:

- - نظریه علمی و ویژگی‌های پژوهش آزمایشی آن / تفکیک مفاهیم، سازه‌ها، متغیرها و تعاریف عملیاتی و مفهومی
- طبقه‌بندی، نام‌گذاری و تشخیص متغیرها و نقش آن در پژوهش / انگاره، الگو، مدل و رابطه آن با نظریه
- - تشریح روش و مراحل تحقیق علمی / انتخاب موضوع و عنوان بندی آن / بیان مسئله و ویژگی‌های آن
- گزاره‌های مسئله-اهداف، فرضیه سؤال / تدوین فرضیه بر اساس طرح‌های پژوهشی / متغیرهای پژوهش
- تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها
- ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها / شناسایی ویژگی‌های فنی ابزارها / جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری در تحقیق
- عوامل تهدیدکننده روایی درونی (internal validity) / عوامل تهدیدکننده روایی بیرونی (external validity)
- انواع طرح‌های تحقیق آزمایشی / تمام آزمایشی / شبه‌آزمایشی / پیش‌آزمایشی / تک‌آزمودنی
- شیوه تحلیل داده‌ها در مطالعات آزمایشی / انواع شیوه‌های کنترل متغیرهای مداخله‌گر / فنون دستکاری و کنترل متغیرها
- طرح پژوهش: معنا، هدف و اصول آن / تدوین طرح تمام‌آزمایشی / تدوین طرح شبه‌آزمایشی

بخش چهارم:

- آشنایی با ماهیت روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با مبانی نظری و فلسفی روش‌های پژوهش ترکیبی
- آشنایی با ماهیت مسائل پژوهشی مناسب برای استفاده از روش‌های پژوهش ترکیبی
- انواع طرح‌های روش‌های پژوهش ترکیبی Mixed Methods Research Designs
- الف : طرح‌های اکتشافی Exploratory design
- ب : طرح‌های تبیینی Explanatory design
- ج : طرح‌های همسوسازی (همزمان) Triangulation design
- د : طرح‌های تو در تو (لانه کردن یا آشیانه‌ای) Embedded design
- تحلیل یافته‌های کیفی و ترکیبی
- گزارش یافته‌های کیفی و ترکیبی
- - تدوین پیشنهاد پژوهش (proposal)

جلسه آخر: سنجش پایانی

فرم طرح درس

گروه آموزشی:		
دکتری سنجش آموزش		مدرس: دکتر کیوان صالحی
رشته تحصیلی: تحقیقات آموزشی	دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد	عنوان درس: کاربرد کامپیوتر در تحقیقات آموزشی
توضیحات		تعداد واحد: ۲ واحد نظری

هدف کلی درس:

این درس باهدف توانمندسازی دانشجویان در استفاده از رایانه و نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کمی و کیفی در رشته مربوطه اجرا می‌شود.

نشانگرها و شیوه ارزیابی دانشجویان:

- ✓ حضور منظم و مشارکت فعال و سازنده در مباحث کلاسی
- ✓ رعایت مولفه‌های اخلاق دانشجویی و ارتباط استاد شاگردی در فرایند یاددهی یادگیری در کلاس درس
- ✓ پیگیری و پاسخ به سئوال‌های طرح شده در کلاس
- ✓ تدوین و ارسال گزارش عملی هر جلسه تدریس شده تا هفته بعد (اجرای آزمون و تشریح مراحل اجرای آزمون‌ها در نرم‌افزار)
- ✓ ارائه شفاهی موضوع انتخاب شده در کلاس درس و تشریح فرمان‌ها و مراحل اجرای آزمون‌شان در نرم‌افزار
- ✓ موفقیت در فرایندهای سنجش غیررسمی و شفاهی در فرایند یاددهی یادگیری کلاسی
- ✓ انجام تکالیف هفتگی و تحویل آن تا قبل از جلسه آتی (هر دانشجو موظف است بعد از هر جلسه و تا قبل از جلسه بعدی، نمونه عملی گزارش تکلیف خود در آزمون آموزش داده شده را در سطوح تعریف مسئله مورد نظر و تدوین سئوالهای پژوهشی یا فرضیه‌ها، ورود داده‌ها، تحلیل مبتنی بر نرم افزار، تفسیر و گزارش نویسی را انجام داده و به ایمیل salehi.student@yahoo.com ارسال نماید
- ✓ ارائه گزارش نقد از کیفیت تحلیل داده‌ها و گزارش یافته‌ها مربوط به مقالات منتشر شده که از سوی مدرس تعیین می‌شود.
- ✓ امتحان پایان ترم
- ✓ تدوین گزارش فنی استفاده از آزمون‌های برشمرده شده با رعایت قواعد نگارش جداول آماری منطبق بر APA-2018
- ✓ ارزیابی پایانی در بُعد نظری، از طریق آزمون کتبی و در زمینه عملی با ارزشیابی محتوای تولید شده توسط دانشجو و همچنین آزمون عملی نحوه ورود داده‌ها، اجرای آزمون و پیش‌فرض‌های آن، و گزارش تحلیل دست‌کم ۱۰ آزمون آماری تشریح شده، انجام خواهد شد.
- ✓ دانشجو موظف است گزارش کامل تکالیف عملی را در قالب یک فایل و یک گزارش با کیفیت، آماده نموده و تحویل نماید. گزارش تحویل داده شده لازم است تمامی آزمونهای ارائه شده را در بر داشته باشد.

روش‌ها و راهبردهای تدریس:

- ✓ استفاده از شیوه‌های تدریس فعال؛ یادگیری در حین عمل؛ تعیین موضوعات از سوی مدرس و بحث و بررسی مطالب توسط دانشجویان و مشارکت فعالی در فرایند بحث
- ✓ فرایند یاددهی یادگیری و جریان تدریس متناسب با ماهیت موضوع، پیشرفت کلاسی، مشارکت دانشجویان و با مدیریت مدرس به صورت پویا انجام خواهد شد و به معنی آموزش مستقیم همه مباحث در کلاس درس نخواهد بود. بلکه برخی از مباحث با هدف استفاده از ظرفیت یادگیری معکوس و به شیوه کلاس‌داری معکوس انجام خواهد شد و دانشجویان در برخی از مباحث به تشخیص مدرس موظفند مطالب و موضوعات و مقاله‌های منتخب از مدرس را در منزل مطالعه کرده و جریان کلاس به صورت پرسش و پاسخ به بحث و تبادل نظر و بررسی سئوال‌ها، ایده‌ها و مسائل مرتبط با موضوعات تخصیص خواهد یافت.

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

منبع اصلی درس:

بریکس، نیکلا؛ کمپ، ریچارد؛ سلنگار، رزمی (۱۳۹۵). تحلیل داده‌های روانشناسی با برنامه SPSS. (مترجمان خدیجه علی آبادی و سید علی صمدی). تهران: دوران.
حبیب پور، کرم؛ صفری، رضا (۱۳۹۶). راهنمای جامع کاربرد SPSS در تحقیقات پیمایشی. تهران: نشر لویه.
کلانتری، خلیل (۱۳۹۶). پردازش و تحلیل داده‌ها در تحقیقات اجتماعی و اقتصادی. تهران: جامعه‌شناسان.
لاورنس و گامست (۱۳۹۴). پژوهش‌های چند متغیری کاربردی؛ مترجمان محمد پاشاشریفی، ولی‌اله فرزند، سمین دخت؛ تهران: رشد
منصور فر، کریم (۱۳۸۵). روش‌های پیشرفته آماری، همراه با برنامه‌های کامپیوتری، تهران: انتشارات دانشگاه تهران
پورکریمی، جواد (۱۳۹۷). آمار کاربردی در پژوهش‌های رفتاری (جلد اول و دوم). تهران: دانشگاه تهران.
Field, A. (2018). *Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics 5th Edition*. SAGE Publications Ltd.

وسایل و تجهیزات مورد نیاز:

کلاس مجهز به رایانه‌ای به ازا هر دانشجو؛ ویدئو پروژکتور برای نمایش اسلاید، وایت بورد و ماژیک، نمونه‌های رسانه‌های آموزشی تولید شده در سال‌های قبل؛
نکته: لازم است هر یک از دانشجویان در کلاس درس از یک سیستم رایانه‌ای برای تمرین کار با نرم‌افزارها برخوردار باشند. این سیستم قابلیت نصب نرم‌افزارهای آماری و تحلیلی مورد نظر را برخوردار باشد.

مراحل کلی درس و ارائه مطالب در جلسات آموزشی:

جلسه اول:

- ✓ سنجش آغازین (ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی و نگرشی انجام خواهد شد) تبیین انتظارات، تشریح نشانگرهای ارزشیابی؛ شیوه عمل در دوره و ارائه دیدگاه‌های دانشجویان و تصمیم‌گیری درباره فرایندها و رویه‌های اجرایی در طول دوره
- ✓ آشنایی با نرم‌افزار آماری (اس.پی.اس.اس) شامل اجرای برنامه، ایجاد فایل و تعریف داده‌ها
- ✓ آشنایی با مقیاس‌های اندازه‌گیری، متغیرها و تعاریف عملیاتی، نقش متغیرها در تحقیقات آموزشی
- ✓ ورود داده‌ها و اجرای برنامه‌های آمار توصیفی مانند فراوانی‌ها، شاخص‌های توصیفی و رسم نمودارها
- ✓ اجرای آزمون‌های آماری پارامتری مانند آزمون‌های t تک متغیری، آزمون t برای دو نمونه مستقل و برای دو نمونه وابسته
- ✓ اجرای آزمون‌های تحلیل واریانس یک راهه، دو راهه، آزمون‌های پیگیری، تحلیل واریانس چند متغیری، طرح اندازه‌گیری مکرر با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ اجرای آزمون‌های ناپارامتری مانند آزمون من ویتنی، مجذور کای تک و دو متغیری، ضریب کاپا و ضرایب کندال گاما، لاندن و سامرز، آزمون فریدمن؛ آزمون کروسکال والیس؛ آزمون میانه؛ آزمون دور؛ آزمون ویل کاکسون؛ آزمون نشانه؛ آزمون مک‌نمار؛ آزمون کوکران و... با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ اجرای ضرایب همبستگی و تحلیل رگرسیون تک متغیری و چندگانه با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ محاسبه ضریب اعتبار و تحلیل عوامل با استفاده از نرم‌افزارهای آماری
- ✓ آشنایی با طرح‌های پژوهشی، طرح‌های آزمایشی و غیرآزمایشی و انتخاب تحلیل‌های مناسب آماری
- ✓ آشنایی با نحوه ورود داده‌ها در نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی (MAXQDA)
- ✓ توانمندسازی در تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای تحلیل داده‌های کیفی با محوریت نرم‌افزار (MAXQDA)
- ✓ تدوین گزارش فنی استفاده از آزمون‌های برشمرده شده با رعایت قواعد نگارش جداول آماری منطبق بر APA-2018
- ✓ دانشجویان موظفند گزارش کامل تحلیل‌های آماری را در انتهای دوره تحویل دهند.

جلسه آخر: سنجش پایانی

کد فرم:

هوالعلیم

دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی